

„Juk tai Viešpats“. Dvasinis palydėjimas (II)

Daugelis žmonių, kurie surado Kristų arba sugrįžo prie tikėjimo draugo dėka, apibūdina gautą pagalbą kaip tikrą dvasinį palydėjimą. 16-asis straipsnis serijoje „Kova, artumas, misija“.

2025-10-22

*„Išgirdęs, jog tai esąs Viešpats,
Simonas Petras persijuosė palaidinę, –
mat buvo neapsirengęs, – ir šoko į*

ežerą“ (Jn 21, 7). Mylimasis mokinys tiesiog žodžiais išreiškė tai, ką matė tikėjimo akimis. O Petras „su tuo pačiu uolumu, su kuriuo darė daugelį kitų dalykų, nuėjo pas Jėzų“¹. Pirmasis popiežius priima Jono užuominą savo būdu: aistringai. Taigi jis šoka į vandenį, nors valtis jau yra netoli kranto. Objektiviai žiūrint, šuolis buvo beprasmiškas, bet tuo metu Petras norėjo parodyti savo meilę Jėzui, savo poreikį su juo pasikalbėti. Ir nesunku įsivaizduoti Viešpaties šypsena – tai buvo kažkas tarp linksmumo ir susijaudinimo dėl Petro reakcijos.

Puoselėti kiekvienos sielos savitumą ir iniciatyvumą

Ši scena atspindi autentiško dvasinio palydėjimo pagrindinę dinamiką: palydovas diskretiškai, nesikišdamas nurodo, kur, jo manymu, yra Viešpats, o palydimas asmuo išsiruošia susitikti su Viešpačiu.

Palydovas galėtų duoti patarimų ir pagalbos, bet galiausiai pats asmuo turi įžvelgti Dievo valią savo gyvenime ir imtis atitinkamų veiksmų. Kitaip tariant, dvasiniame vadovavime būtina skatinti asmeninę atsakomybę ir iniciatyvumą: padėti kiekvienam žmogui ugdyti savo maldos gyvenimą, ieškoti dvasinių išteklių ir priimti savo sprendimus.

Žmonės subręsta ir tampa laisvesni, kai skatinama jų atsakomybė. Tai leidžia jiems giliau mylėti. Tėvas mums tai priminė viename iš savo laiškų: „Šv. Chosemarija rašė apie tuos, kurie išklauso savo brolių ir seserų asmeninius pokalbius: ‘Dvasios vadovo įgaliojimai nėra valdžia. Visada palikite sieloms plačią dvasios laisvę. Apmąstykite tai, ką tiek kartų esu jums kalbėjęs: „nes man norisi“ – man atrodo, kad tai iš visų antgamtiškiausia priežastis. Dvasios vadovo užduotis –

padėti sieloms norėti, kad jas trauktų vykdyti Dievo valią. Neįsakinėkite – patarkite“¹. Dvasinio vadovavimo patarimai, kurie duodami sekant Šventosios Dvasios įkvėpimu kiekvienai sielai, turėtų pagelbėti laisvai ir atsakingai stoti Dievo ir savo pareigų akivaizdoje, nes „Dievas nesikartoja kurdamas sielas. Kiekvienas yra toks, koks yra, ir būtina veikti pagal tai, kokį kiekvieną Dievas sutvėrė ir kaip Dievas veda“².

Siekiant skatinti žmonių atsakingumą, patartina vengti skubotai dalinti patarimus, kad ir koks aiškus atrodytų sprendimas. Juk dažnai pasitaiko, kad žmogus ieško palaikymo ar padrąsinimo, o vietoj to gauna patarimą... Nors kartais patarimas ir reikalingas, visų pirma reikia skatinti kiekvieną žmogų ieškoti savo atsakymų: „Ką manote?“; „Kodėl gi ramiai nepasimeldžiate, o mes apie tai pakalbėsime kitą

dieną?“ Kartais dvasinis palydėjimas
reikš padėti žmonėms užduoti sau
klausimus, kurie atvers naujus
akiračius: „Kokius pastebi tokio
veikimo būdo privalumus ir
trūkumus?“; „Ar pagalvojai, kad tai
yra dalis kelio, kuriuo Dievas tave
atvedė čia?“ Toks požiūris padeda
žmonėms ugdyti išmintingumą.
Taigi, toliau ieškodami patarimų, kai
tai būtina, jie taip pat visapusiškai
ugdys šią dorybę, kuri apima
gebėjimą suprasti tiesą įvairiose
situacijose ir priimti teisingus
sprendimus³. Žinoma, jei žmogus turi
mažai patirties moraliniame ar
asketiniame gyvenime, palydėtojas
turės paaiškinti Bažnyčios
mokymo, susijusių su jo situacija,
prasmę. Arba, jei jaučiama, kad
palydimasis galėtų padaryti rimtą
klaidą, tinkama tai pasakyti atvirai.
Tačiau pagrindinis tikslas turėtų būti
padėti žmonėms susimąstyti,
pakviesti juos Dievo akivaizdoje

suvokti, kaip Evangelija nušviečia jų gyvenimą ir iššūkius⁴.

Kai žmogus atveria savo širdį, jis sutinka, kad atsiduria padėtyje, kurioje jis pažeidžiamas. Savo ruožtu, palydėtojas turi išmokti „*priešais šventąją kito žemę nusiauti sandalus* (plg. Iš 3, 5)“⁵. Šiuo atžvilgiu būtina labai gerbti kiekvieno asmens orumą ir privatumą, vengiant užduoti klausimus vien iš smalsumo ar versti kitą asmenį kalbėti apie dalykus, apie kuriuos jis dar nėra pasirengęs kalbėti. Be to, palydėtojas niekada neturėtų rodyti nuostabos dėl to, kas jam pasakoma, nesvarbu, ar tai būtų veiksmai, troškimai, ar pagundos. Netgi gerai išsilavinę ir nuoširdžiai Dievo trokštantys žmonės gali patirti silpnumo ar išbandymų akimirkų. Tuo pat metu žmogus, kuris dalijasi savo slapčiausiomis mintimis, neturėtų vengti atsiverti iš baimės, kad kitas žmogus nustebs ar nusimins.

Geras dvasinis vadovas žino, kaip būti reikliu, bet neapsunkinti, nes jis kantriai gerbia žmonių ritmą. Šiuo atžvilgiu galėtų prisiminti ištrauką iš Izaijo knygos, kurią šv. Matas cituoja savo Evangelijoje: „*Jis nenulauš palūžusios nendrės ir neužgesins gruzdančio dagčio*“ (Mt 12, 20; Iz 42, 3). Taigi, pernelyg didelis dėmesys tam, kas netobula, gali pakenkti palydėjimui. Pavyzdžiui, galbūt atkreipiant dėmesį į klaidą paskatinsime kitą žmogų reaguoti ir keistis, bet taip pat galima stumtelėti link nusivylimo ar liūdesio. Paprastai geriau padėti žmonėms patiems suprasti dalykus, palaipsniui pašalinant kliūtis, kad jie galėtų pastebėti problemas ar pripažinti trūkumus.

Žinome iš patirties, kad žmogus, kuris išsekęs guli pakelėje, retai kada vėl atsikelia, jei kas nors tiesiog ragina iš tolo. Jis vertina tai, kas padeda jam atsikelti, – padrąsinantį

žodį, ko nors užvalgyti ar atsigerti. Taip, kaip negalime priversti augalo augti greičiau jį traukdami, nes taip jį išrausime, taip nebūtų galima paspartinti žmonių dvasinio augimo nedarant žalos. „Sielos, kaip ir geras vynas, ilgainiui tobulėja“⁶. Todėl „visą gyvenimą trunkantis ugdymas turėtų atverti vis naujas perspektyvas. Ir priešingai, jeigu ugdymą susiaurintume tik iki kitiems ir sau skirtų reikalavimų, rizikuotume apsiriboti vien tik savo bejėgyste, trūkumais ir silpnybėmis, taip užmiršdami visų svarbiausia – Dievo meilę mums“⁷.

Draugystė kaip dvasinis palydėjimas

Ankstesni svarstymai ypač susiję su konkrečiu dvasinio palydėjimo būdu, kuris Dievo Darbe vyksta broliškoje pokalbio su pasauliečiu ar kunigu aplinkoje, išpažinties metu ir kitomis pokalbių su kunigu aplinkybėmis. Šv.

Chosemarija visada siekė išvengti, kad šie žmonės būtų vadinami „dvasiniais vadovais“. Šis požiūris, skatinantis nesureikšminti kurio nors konkretaus asmens svarbos, praturtina dvasinį gyvenimą ir padeda išvengti perdėto prisirišimo iš abiejų pusių. Jis taip pat sumažina riziką atsirasti „savininkiškiems vadovams“ ir perdėtam savęs sureikšminimui, kuris gali tapti piktnaudžiavimo sąžine priežastimi.

Tačiau dvasinis palydėjimas galėtų apimti ir platesnius santykius. Draugystė, suprantama kaip gero linkinti meilė, kyla tarp žmonių, turinčių panašius interesus ar vizijas, yra nepakeičiama palydėjimo forma mūsų gyvenime. Kai bendri siekiai apima dvasinę sritį, draugystė savaime tampa dvasinio palydėjimo forma. Tėvas tai prisiminė rašydamas apie šv. Bazilijų ir šv. Grigalių Nazianzietį. „Jie visą gyvenimą puoselėjo jaunystėje

užsimezgusią draugystę ir net šiandien dalinasi ta pačia liturgine švente Bažnyčios liturginiame kalendoriuje. Šv. Grigalius pasakoja, kad „abu turėjome tik vieną tikslą ir rūpestį, o tai buvo dorybė – gyvenimas būsimąja viltimi“. Jų draugystė neatitraukė jų nuo Dievo, priešingai, vedė pas Jį⁸. Draugystė, atvira dvasiniams troškimams, yra neformalus, bet autentiškas dvasinio palydėjimo pagrindas, nes joje yra visi apsvarstyti palydėjimo elementai: atvirumas Šventosios Dvasios veikimui, dėmesingas klausymasis, asmeninė motyvacija ir iniciatyva.

Daugelis žmonių, kurie surado Kristų ir Bažnyčią draugo dėka, apibūdina gautą pagalbą kaip dvasinį palydėjimą. Galbūt beveik to nesuvokdamas, jų draugas lydėjo juos žingsnis po žingsnio ir vedė juos į meilę Jėzui, kol jie ryžosi priimti krikštą arba tapo katalikais. Tas pats

nutinka tiems, kurie sugrįžo į tikėjimą dėl ištikimos draugystės arba išvengė atsiskyrimo nuo Dievo dėl draugo žodžių. Taigi „draugystės ir pasitikėjimo apaštalavimas“⁹, kaip jį vadino šv. Chosemarija, yra gana artimas tam, ką vadiname dvasiniu palydėjimu: „Žodžiai, laiku pašnibždėti abejojančiam draugui į ausį; padedantis susivokti pokalbis, kurį mokėjai tinkamai užmegzti; profesionalus patarimas, pagerinantis jo studijas; santūrus nesantūrumas, kurio dėka jam atskleidi netikėtus kilnumo akiračius“¹⁰.

Simetriški santykiai tarp dviejų draugų atveria plotmes, kurios yra mažiau prieinamos palydėjime griežtąja to žodžio prasme: dalijimasis ir parama vienas kitam. Draugai dalinasi patirtimi ir nuomonėmis, padeda vienas kitam priimti gyvenimo iššūkius. Tai atveria kai kuriuos kelius, nors ir

uždaro kitus. Draugystėje galima visada tikėtis, kad kitas žmogus mane išklausys, nes kartais būtent jam reikia būti išklausytam. Kita vertus, mano draugai ne visada galės man tinkamai patarti dvasinio gyvenimo ar mano konkretaus kelio klausimais, nes galbūt jie gerai jo nepažįsta, nors jų požiūris tikrai gali mane praturtinti. Dėl šių priežasčių, nors draugystė papildo ir praturtina dvasinį vadovavimą, negali jo pakeisti.

Kita vertus, dvasiniame palydėjime tikrąja to žodžio prasme santykiai tarp dviejų žmonių yra asimetriški: tik viena iš šalių turi klausytis ir patarti; šis vaidmuo turėtų toks ir likti. Šis skirtumas nustato ribas, kurios padeda žmogui atverti savo širdį be emocinio kišimosi, kuris galėtų trukdyti tinkamai susikoncentruoti ir išlaikyti objektyvumą. Be to, tai padeda žmogui, apsvarsčius klausimą Dievo

akivaizdoje, aptarti labai asmeniškus savo santykių su Dievu ir kitais žmonėmis aspektus, įskaitant savo nuodėmių šaknis ir galias kovas. Tačiau tai nereiškia, kad santykiai tarp vadovo ir lydimo asmens turi būti šalti ir sausi: nepaisant šios asimetrijos ir emocinio atstumo, dvasinis vadovas turi nuoširdžiai mylėti žmones, kuriuos lydi, nes tikrai padėti galima tik tada, kai myli – To, kuris mus vadina draugais, meile (plg. Jn 15, 15).

„Atneškite ką tik pagautų žuvų“, – sako Viešpats (Jn 21, 10). Šv. Petras, dar šlapias po maudynių ežere, ištempia tinklą, pilną žuvų, į krantą. Po darbu pelnytų pusryčių jis nueina su Jėzumi. Tada mokinsys ir Mokytojas užmezga asmenišką pokalbį. Tai malda, o gal dvasinis palydėjimas? Abu dalykai vienu sykiu, dieviškoje harmonijoje. Petras,

dabar nuolankesnis, atnaujina savo ištikimybę Viešpačiui. O Viešpats, kuris niekada nenustojo juo tikėti, patvirtina jį jo misijoje: „Sek paskui mane“. Petras atsisuka ir paklausia apie kitą mokinį, kuris eina iš paskos. „Sek paskui mane!“, – pakartoja Jėzus (plg. Jn 21, 19–22). Jonas negirdi, ką jie kalba: tai ne jo reikalas. Kaip ir Krikštytojas (plg. Jn 3, 27–30) jis džiaugiasi žinodamas, kad padėjo įvykti susitikimui.

1 Šv. Beda Garbingasis, cituojamas *Catena aurea*, Jn 21, 1–11.

2 F. Ocáriz, Pastoracinis laiškas, 2018 m. sausio 9 d., 10; citatos iš šv. Chosemarijos yra iš 26 laiško, 38.

3 Plg. Aristotelis, Nikomacho etika VI, 13; šv. Tomas, *Summa Theologiae*, II-II q. 47 a. 8 co.

4 „Jeigu mano patirtis galėtų ką nors įtikinti, pasakyčiau, jog visada į savo kunigišką ir sielų ganytojo darbą žiūrėjau kaip į būdą padėti kiekvienam asmeniui, kaip padėti kiekvienam deramai gyventi ir atskleisti tai, ko iš jo konkrečiai prašo Dievas. Ir tai dariau jokių būdu nepaneigdamas asmens šventumo ir palaimintos atsakomybės – šių pamatinių krikščioniškos sąžinės bruožų“ (Šv. Chosemarija, Kai Kristus eina pro šalį, 99).

5 Pranciškus, *Evangelii gaudium*, 169.

6 Šv. Chosemarija, *Dievo bičiuliai*, 78.

7 F. Ocáriz, Pastoracinis laiškas, 2019 m. lapkričio 1 d., 5. Vidinės nuorodos yra iš šv. Grigaliaus Nazianziečio, Pamokslas 43.

8 F. Ocáriz, Pastoracinis laiškas, 2018 m. sausio 9 d., 11.

9 Šv. Chosemarija, *Vaga*, 192.

10 Šv. Chosemarija, *Kelias*, 973.

Dancho Azagra

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
lt-lt/article/juk-tai-viespats-dvasinis-
palydejimas-ii/](https://opusdei.org/lt-lt/article/juk-tai-viespats-dvasinis-palydejimas-ii/) (2026-03-14)